

Hotel DÉLÉP '79

5. A hölgyet Sanyinak hívják?

Van egy helyiség, ahová még a legcivilizáltabb országban sem oldották meg a tömegközlekedést — oda még koronás uralkodók is gyalog... Szóval benyitok, vagyis nyitnék, mert az ajtó előbb kivágódik, s kedélyesen dudolászó hölgy libeg ki rajta. „Ra-Ra-Rasputyin, tara rara...” Bámulok, ő meg vissza rám, tekintetében csodálkozás, „mit néz, azt hiszi, nekem nem kell?” Saszszéva kikerül, végiglejt a folyosón, s eltűnik egy szobában. Kérdem később a lakót, hogyan hozta föl? Egyszerűen, mondja, s odébájl. Szabálysértés, rendbontás! Jóllehet, mindenki tudja, hogy életerős emberek lakják a szállót, a rendtartás egyértelműen megtiltja a vendégek fogadását. Arra ott a társalgó.

Erről a kérdéssről tárgyaltunk még a legmagasabb szakszervezeti fórumokon is. Egyszer s mindenkori kijelentették, ez nem téma! Mindenki meg tudta oldani eddig is, oldja meg ezután is. Nászszobákat nem létesíthetünk — mondja T., az osztályvezető.

A szállón házaspárok is laknak.

Külön-külön! A földszinten a nők, emeleteken a férfiak. Régebben megengedték, s elismerték az életjárási viszonyt is az együttélés alapján. Mire észbekaptunk, kiderült, hogy egyesek havonta váltották az élettársukat. A családoknál meg válás, gyerek, egy csomó cirkus. Volt, aki tizenhat évig élt a szállón, a gyerekeivel, még lakást nem adott neki. Ez nem megy. A szálló, az szálló!

Ezt értjük úgy is: átmeneti otthon. Kinek, meddig?

V. kilenc éve lakik a Hotel DÉLÉP-ben feleségével. Szeretnének letelepedni a megyeszékhelyen, de tudják, nem megy: házuk van Szentesen. Azt sem hagyják, de

a szállót sem. B.-né boldog. Sugárzó arcával mutatja a bizonyítványát, most végezte a hetedik osztályt. Jön egy férfi, gratulál.

A férjem — mutatja be. Egy tizenhat éves forma fiú lép oda.

Anyu, hogy sikerült? Vésztőiek, öt éve itt laknak. Hároman háromfelé.

Őt házaspár éli a kettesosztályban. Őt házaspár, s ki tudja, hány szerelmespár; a női szálló lakói nem sokat szenvednek az egyedülléttől. A földszinti konyha esténként afféle közös háztartás képét mutatja. Paprikás csirke, pörkölt, zöldségleves fő a lábasokban, az ifjú férfi palacsintát süt, a nagymama gulyást főz. Vacsora. Ketten-ketten ülnek, párokra szakad az iménti össznépi szakácsmezőny. A miniszoknyás nagymama az asszonytól szökött nagyapával (nincs fél éve, hogy együtt járnak, s örök féltékenységgel üldözik egymást), a gépkocsivezető a takarítónővel, M. asszony a kétméteres „tizediki” ifjúval... Keresik a csendes, meghitt beszélgetésre alkalmas zugokat, s éjszakába nyúlóan üldögélnek, társalognak — konyhában, folyosóbenyílóban: néha a földszinti porta előtere a falusi díofás porták hangulatát idézi. Ott, a kispadon üldögélnek a szomszédok, itt malteros kocsin, festékes vödörön, van akinek szék is jut, más a lépcsőn kuporog — folyik-folyik a szó... a pletyka? Ki tudja? Csak egy biztos: kínos önfegyelművel ügyelnek, ne sértsék a „szállórendet”. Le a kalappal előttük!

A hölgy megjelenik a portán. Ezúttal nem libeg, nem dudolászik, sőt, mintha szorongás ülne az arcán. Kéri a... szobakulcsot, miközben követhetetlen mozdulattal megvillantja a sárga szállóigazolványt. A portás néni gyanút fog.

— Mutassa csak, kedves!
— Izé... már mutattam!
— Közelebből!

Nos, ha az okmány az övé, akkor a hölgyet Sanyinak hívják. Ha viszont a hölgy mégsem Sanyi (ami így első ránézésre igen valószínű), akkor az igazolvány hamis. Előkerül egy határozottan intézkedő rendőr is, pillanatok alatt tisztázódik a helyzet, a hölgy arcán hamuszürke mosoly: „Itt, most minden összeesett”. Jön is. A gondnok a füzetrel, jegyzőkönyvbe kerül az ügy, s a portás néni is adminisztrál: „...idegen nőtseménynek átadta a szállóigazolványát azzal a szándékkal, hogy talán így sikerül felszöktenie.”

B.-t sokan irigylik, elvégre heteken belül beköltözik a saját lakásába, itt hagyja a szállót örökre, neki senki nem parancsol, „abban” pedig főleg nem. Csak füttyent egyet, s körüljárólják a nők, ha megtudják, hogy lakása van!

Az agyamra megy ez a duma! Tele vagyok szorongással, mindamellel örülök, mert rendben van az életem... illetve inkább új életet kezdek. Huszonhét éves vagyok, huszonötöt életem intézetben, szállón, egy szöval mindig, mindig férfi-közösségben. Soha nem volt alkalmam, hogy lányokkal igazán közeli, lelki kapcsolatot tudjak teremteni. Ez az életforma nem kedvez az érzelmeknek! Kitől tanuljunk, egymástól? Mikor mindnyájunknak épp az érzelmei a legsebezhetőbbek, vagy legmélyebb eldugottak? Itt más az értékrend, itt a nő olyan, mint a trófea... érted!? Közben egyikünk sem meri bevallani, hogy nem arra vágyik. S erre ilyenkor kell rádobbnunk, amikor „kilépünk az Életbe”.

Irgyelvek, mert lepat-tanok, mert tanultam, most érettségiztem a gimnáziumban, s mert saját kéglim lesz. Ifjúsági takarékbetétnek köszönhetem. Hat éve jegyztem, lejár, kérdezték, mit akarok vele, mondtam, lakást venni. Így lett.

Huszonöt évig közösségben éltem (sohasem családban), most tanulom az egyedülléte. Hazudtam azt, hogy nem félek?...

Igriczi Zsigmond
(Folytatjuk.)

Ha még nem tudná...

Elmondom magának, hogy... Általában így kezdődnek a felvilágosítások, az információk, a magyarázatok. Az ismeretterjesztés és -terjedés mai forradalmi idején az embernek szinte nincs is már energiája fejét felkapva akármit is mondani a „ha még nem tudná...” prekonceptuálfeltétel mellett vagy ellen, máris zúdul rá az információövez. Aprópót a tömegkommunikáció a legkönyebben tud találni. A zuhant-ismeretterjesztésben a kritikai választóvív pedig csakis a minőség lehet.

A rádió havi tudományos magazinja. Kerekes István Ha még nem tudná... című műsora látszólag és „TIT”-szerű áradat része. Legutóbbi, vasárnap adását hallgatva azonban a feltételezés ártékelendő. Mondhatni, mindegyiket egyetlen kritérium alapján.

Ha még nem tudná, ki volt Koháry gróf, ha még nem tudná, kinek tetszett az 1849-es, úgynevezett „oktrojált” alkotmány, ha még nem tudná, pontosan mi okozta a száz év előtti szegedi árvízet — a magyarázatok hallgatása közben nem tudtam szabadulni ama felettébb megnyugtató érzéstől, hogy végre nem néznek teljesen hü-

Úttörők kulturális szemléje

A Szeged városi úttörők kulturális szemléjének újabb fordulóját vasárnap a MÁV művelődési otthonban rendezték meg. Ezúttal a „gyermekszínházszók, irodalmi színpadosok és népi játékok bemutató úttörők döntötték el a helyezéseket. A gyermekszínházszók kategóriájában első helyre a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 2. számú gyakorló általános iskolájának úttörői kerültek. Második a tarjáni 3. számú általános iskola, harmadik a szegedi általános iskola csoportja lett. Az irodalmi színpadok közül a tápéi gyerekek bizonyultak a legjobbnak. A népi játékok kategóriagyőztese a kiskun-dorozsmai 2. számú általános iskola csoportja, második helyre a Gagarin, harmadikra a Dózsa György Általános Iskola került.

IDEGENEK. Szakonyi Károly két novellájából rendezte a tévéjátékokat Málnay Levente. Az eredetileg önálló történetek meg is maradtak különállóknak, bár főszerepeket ugyanaz a két színész, Almási Éva és Kozák András játszotta a tévés feldolgozásban.

Az Idegenek: vázlatok a magányról. Szakonyi bemutat néhány már sérült embert, és pár szituációt, amelyből a még sérülteknél csakis sebezette kerülhetnek ki. A szereplők: egymás körül keringő nők és férfiak, fiatalok és öregek, egyként egyedül, egymásnak idegenül. Kérlek a korral! Újabb adalékok az elmagányosodás szakértők diagnózisaihoz?

Ha orvosunk csak ránk néz és megnevezi bajunkat, nem kérdez, nem töpreng és nincs gyógyjavallata — nehéz bizalommal viseltetni a ténykedés iránt. Az Idegenekben viszont látunk néhány, a valóságunkból jól ismert idegen-séghezlyeztet, magányosokat és elmagányosulókat;

László Nándor halálára

Nincs két éve, hogy ezen a hasábon ideztük fel Nándi bácsival a legendás hatszázas történetét. Az akkor derűs, nyugdíjas éveit sem tétlenül élő pedagógus még mindig oly tisztá hittel, meggyőző erővel beszélt a szocialista szakmunkásképzés megszervezésének, kibontakoztatásának szent ügyéről, mint az első és el nem múló szerelemről szokás. Nagy szíve volt, ami utóbb rakoncátlankodni kezdett, most meg végképp cserbenhagyta.

Szombaton meghalt Szegeden László Nándor. Hatvan-négy éves volt.

A Felső Ipariskolai Tanulótanulók otthonában dolgozott 1932-től, majd az ifjómunkások iskolai képzésének reformjával 1952-ben nevezték ki a 600-asok (Bács, Békés, Csongrád és Szolnok megyei ipari ta-

nulói intézetek) hálózatának osztályvezetőjévé a kiváló szakembert, aki alig korábban került a szegedi iskola élére. Négy és fél évtizedes pedagógiai munkásságát, sohasem tudt. eléggé megosztani: közélet, iskolaszervezés és -építés, korszerű didaktikai eszközök, berendezések kísérletezése, beállítása és maga az oktatómunka között, egészen 1972-ig, amikor is nyugdíjba ment. Legalábbis hivatalosan, hiszen előbb a MűM megbízásából a megyei szakmunkásképző intézetek továbbképzési klubját vezette, majd a megyei és városi Pályaválasztási Intézet állandó jellegű kiállításait. Aki a szegedi szakmunkásképzés történetét egyszer megírja, sokat találkozik a nevével. Így hát, nem élt hiába.

N. I.

Vázlat és mű

azonban, hogy az okokról, kíméletlen-érzékeny félelem-berüptus.

LEAR KIRÁLY. A szegedi szabadtéri produkciók után két évvel, a tévében sikerült — legalább úgy hisszük — Vámos Lászlónak, ami sokak szerint lehetetlen: a Shakes-peare-mű teljességéhez férközni. A két és fél órási bemutató ideje alatt a székünk-höz láncoltattunk. Csak felsorolásszerűen a lehetséges okokat: a rendező említett és a képernyőn kitérően érvényesülő és érzékelhető teljességigénye; nemcsak a történet sok szála maradt meg hiánytalanul, de szokatlan intenzitással „jött át” a shakespeare-i tartalmak gazdagsága. Úgy tűnt, éppen a mondanivalónak ez a sokrétűsége (ember és hatalom, ember és ember viszonyának neműk történetében előfordult, alig átfogható variáció), ami a mű színpadra állításakor a gondot okozza a rendezőknek, most természetesen módon érvényesülhetett, mintha megfelelő közvetítő közegre találva érhetett volna el hozzánk. Méltó színészi alakítások is segítettek, méltatásuk röviden lehetetlen is; amelyik tanulmányt érő: Bessenyei Ferencé, S. E.

Erkel-diákünnep szegedi elődöntői

A közelgő Erkel-diákünnep előkészületei során hét telt Gabriella, illetve Pusztai Erzsébet—Pap Éva a kamarazene kategóriájában. Ezúttal elvelelt kapott a szőlőhangszerek közül Törteli Gabriella, Dillmann Éva és Bálint János, valamint Velen-czei Tamás—Firkó János—Roszkos Péter fúvóstriója.

A zenei kategóriákban a nem szakiskolák növendékei közül arany fokozatot nyert megosztva Szécsi István (Ságvári gimnázium) és Hartung Ferenc (Radnóti gimnázium), ezüstöt Hell István (Tisza-parti gimnázium) és a Viski Péter—Süle Katalin—Hetényi László trió (Déri Miksa szakközépiskola), bronzot Börcsök Gizella (Ságvári gimnázium) és Boros Anikó—Hullmann Helga kettős (Ságvári gimnázium). Külön rangsorolták a Tömörkényi gimnázium és a Művészeti szakközépiskola zenésznövendékeit. Aranyoklevelet nyert Zsigmond Zoltán, Pusztai Erzsébet és Nagy Zoltán a szőlőhangszer kategóriában, Koczka Mag-

dolna—Dillmann Éva—Törteli Gabriella, illetve Pusztai Erzsébet—Pap Éva a kamarazene kategóriájában. Ezúttal elvelelt kapott a szőlőhangszerek közül Törteli Gabriella, Dillmann Éva és Bálint János, valamint Velen-czei Tamás—Firkó János—Roszkos Péter fúvóstriója. A zenei kategóriákban a nem szakiskolák növendékei közül arany fokozatot nyert megosztva Szécsi István (Ságvári gimnázium) és Hartung Ferenc (Radnóti gimnázium), ezüstöt Hell István (Tisza-parti gimnázium) és a Viski Péter—Süle Katalin—Hetényi László trió (Déri Miksa szakközépiskola), bronzot Börcsök Gizella (Ságvári gimnázium) és Boros Anikó—Hullmann Helga kettős (Ságvári gimnázium). Külön rangsorolták a Tömörkényi gimnázium és a Művészeti szakközépiskola zenésznövendékeit. Aranyoklevelet nyert Zsigmond Zoltán, Pusztai Erzsébet és Nagy Zoltán a szőlőhangszer kategóriában, Koczka Mag-

Állampolgári és jogi ismeretek pedagógusjelölteknek

Új tantárgyat: állampolgári és jogi ismereteket oktatnak szeptembertől az egyetem és főiskolák tanárszakos és szakoktatóképzésben részt vevő, valamint a tanfőképző főiskolák és az övönképző intézetek hallgatóinak. A tárgyat a harmadéves hallgatók egy féléven át heti két — a történelem szakosok heti három — órában tanulják és féléves beszámolóval, illetve kollokviummal zárják.

Az új egyetemi tantárgy bevezetését különösen időszerűvé tette az új általános középiskolai tantervek életbe lépése. Az általános iskolai történelem nevében is kiegészült „állampolgári ismeretek”-kel, amelyre a 8. osztályban még külön 48 órát fordítanak a pedagógusok. Jelenlében megnő az állampolgári és jogi ismeretek súlya a középiskolai történelem tanításában is.

Nem véletlenül jelölték meg a tárgy oktatásának idejét a tanulmányok harmadik évét. A pedagógusjelöltek ekkorra lényegében már túljutnak az első évek nehézségein és a bölcsészkarok hallgatói is döntenek; tanárszakosként tanulnak-e tovább.

Az Oktatási Minisztérium az Igazságügyi Minisztériummal karöltve megteremtette a szükséges lépéseket a zöke-nőmentes szeptemberi kezdésre. Kerettantervet állítottak össze, amely a tananyagot 13 nagy témakörre osztja. A jövő pedagógusai megismerkednek a többi között a jogi alapfogalmakkal, a tanácsrendszerrel, az általános államigazgatás alapismerteteivel, a gazdaságirányítás és a gazdálkodás legfontosabb kérdéseivel, a büntetőjogi alapfogalmakkal és a családi életre vonatkozó főbb jogszabályokkal is.

Hazánkkal ismerkednek

Hétfőn megkezdődött a saság kikiáltásának közelgő szocialista országok ifjúsági, ifjúságpolitikai újságíróinak magyarországi barátságkörútja. A Bulgáriából, Csehszlovákiából, Laoszól, Lengyelországból, Kubából, Mongóliából, az NDK-ból, Romániából, a Szovjetunióból és Vietnámból érkezett újságírók és rádióriporterek — a Magyar Tanácsköztárs-

aság kikiáltásának közelgő szocialista országok ifjúsági, ifjúságpolitikai újságíróinak magyarországi barátságkörútja. A Bulgáriából, Csehszlovákiából, Laoszól, Lengyelországból, Kubából, Mongóliából, az NDK-ból, Romániából, a Szovjetunióból és Vietnámból érkezett újságírók és rádióriporterek — a Magyar Tanácsköztárs-